

Karjalan kuvaaja ja ystävä tohtori O. Relander kuollut.

Syyskuun 19 p:nä kuoli Helsingissä tohtori, ent. seminaarin johtaja *Oskar Relander* 67 vuoden ikäisenä. Hän syntyi Sortavalassa, Suomen Karjalan vanhan osan kynnyksellä 1863. Siitä hän lienee varmaan saanutkin sen Karjalan rakkauden, joka hänen sisimmässään — usein ei aina hänen tyynestä ulkomuodostaan näkyen — kyti ja johti hänet nuorista oppivuosista lähtien yhä enemmän ja enemmän kiintymään tähän maahan, matkustamaan siellä, syventymään sen elämään, pyrkimään sitä kuvaamaan.

Heti ylioppilaaksi tultuaan 1882 lähtee hän ikä- ja harrastuskumppaninsa, suuren Karjalan ystävän O. A. Hainarin (silloisen Forsströmin) kanssa samoilemaan pitkälle matkalle Anuksen maan rintamaita ja sieltä varmaan saa hän ne syvällisemmät vaikutelmat, jotka johtavat häntä lähelle tätä unelmiensa maata. Kuten Hainarin, hänenkin kuvauksensa ja Karjalakirjansa kuvaavat varsinaisesti suomenpuolista rajanläheistä Karjalaa, mutta pohjalla on syvä kiintymys koko alkuperäiseen karjalaisheimoon.

Hänen ensimmäinen teoksensa on »Karjalan kuvia», suuri tekstillä varustettu kuvakirja, jonka hän julkaisee nuorena maisterina vuotta ennen (1893) kuin Hainari ensimmäisen Karjalakirjasensa »Kuvia Raja-Karjalasta» (1894). Siinä hän kuvailee pääasiassa synnyinseutukuntansa Sortavalan kauniita saaristomaisemia, avaraa Laatokkaa ja lisäksi jonkun verran Raja-Karjalan sisämaaluontoa. Mutta v. 1903 julkaisee hän laajemman Karjalateoksen —

Tohtori O. Relander.

laajempaa alaa sekä aineistoa käsittelevän — nimellä »Pohjois- ja Itä-Karjala», jossa käsittelee koko suomenpuolista Karjalaa Laatokasta pohjoiseen päin ja antaa syviäkin vetoja Karjalan historiasta, sen menneestä elämästä, vanhoista tavoista ja myös nykyisemmistä oloista. Luonnon ja maisemien kuvaajana on hän erittäin tarkka ja herkkätuntoinen, ja erityisesti Laatokkaa hän on kuvannut sekä luonnontieteilijän että runoilijan silmällä.

Varsinaista kaunokirjallisuutta ei tohtori Relander luonut muuta kuin v. 1907 julkaistun pitemmän kertomuksen »Sissisotien ajoilta», josta yksinkertaisen juonen puitteissa huokuu metsän syvää ja salamyhkäistä runoutta.

Tieteellisiä teoksia ja eitoten kirjoitelmia julkaisi hän kansanrunouden ja kirjatutkIELUN aloilta. — V. 1897 tuli hän, tohtoriksi suoritettuaan, Jyväskylän seminaarin lehtoriksi ja oltuaan vuodesta 1905 pari vuotta kansakoulujen tarkastajana siirtyi takaisin syntymäkaupunkiinsa, Sortavalan seminaarin johtajaksi, jossa hän pysyi virkavuosiensa loppuun, vuoteen 1928. Elämänsä pari loppuvuotta eli hän Helsingissä.

Nuorena miehenä kulki ti Relander myöskin runonkerääjänä suomenpuolisen Karjalan laulumaille.

Tohtori Relanderin suurelle yleisölle hiukan näkymätön, mutta hiljaisuutensa työ on kauan säilyvä karjalaisten ja karjalanystävien nousevissa miespolvissa lämpimän, miellyttävän karjalanharrastuksen ja rakkauden virittäjänä.

I. H.

Karjalaisten kisa- ja heimojuhlat.

Juhlain päätoimikunnan kokous pidettiin syyskuun 29 p:nä klo 19 Helsingissä Karjalan Sivistysseuran huoneustossa. Kokouksessa oli edustettuna kukin juhlain toimeenpanoon osallistunut järjestö yhden äänivaltaisen edustajansa kautta. Päätoimikunnan varsinaisen puheenjohtajan johtaja Ville Mattisen sairauden vuoksi poissaollessa johti puhetta varapuheenjohtaja tarkastaja W. Keynäs ja sihteerinä toimi Karjalakerhojen Keskusliiton edustaja hra Vallas Homanen. Hra Keynäs vararahastonhoitajana esitti kokoukselle yleistilityksen juhlain tuloista ja menoista. Sen mukaan tilien yleisbilanssi oli seuraava:

Debet:	
Tuloja eri tilitysten mukaan	31,267: 35
Yht. Smk.	31,267: 35
Kredit:	
Menoja eri tilitysten mukaan	20,879: 50
Säästö	10,387: 85
Yht. Smk.	31,267: 35

Esitetty tilitys yksimielisesti hyväksyttiin. Säästöä 10,387: 85 päätettiin käyttää 1,000 mk. esiintyneihin opintoavustuksiin ja

6,500 markkaa antaa anomuksen perusteella Karjalakerhojen keskusliitolle sen toiminnan tukemiseksi. Loput 2,887 mk. 85 päätettiin jakaa juhlain toimeenpanoon osallistuneiden järjestöjen kesken, niiden joko erikseen tai yhteisesti säilytettäväksi pohjavaroina vastaisten karjalajuhlain valmistelua varten. Täksi osuudeksi tuli kullekin Smk. 574: 29.

Kokous totesi ilolla juhlain verrattain hyvän tuloksen. Päätoimikunta pyysi lausua hartaat kiitoksensa ennenkaikkeaa juhlain ohjelmavihkosen ilmoittajille ja ilmoitusten hankkijoille, joina viimeainittuina olivat innokkaasti toimineet molemmat puheenjohtajat — johtaja V. Mattinen ja tarkastaja W. Keynäs — ja paikallistoimikunnalle, joka oli tarmokkaasti huoltanut juhlan paikallista järjestelyä sekä sen jälkeen kaikille esiintyjille ja muille, jotka tavalla tai toisella olivat juhlain toimeenpanoa ja sen hyvän tuloksen saavuttamista edistäneet.

Kokouksen jälkeen Karjalan Sivistysseuran, Karjalaiskiskomitean ja Karjalaiskerhojen Keskusliiton edustajat päättivät näille järjestöille tulleen osuuden yhteisesti säilyttää vastaisten Karjalaisten Kisa- ja heimojuhlien tilille.